

Ralf König:
Hopeameisselit
suom. Maura Ryömä
tekst. Anu Tontti
Like, 1992

Hopeameisselit ilmestyi sopivasti pötkin-konttiin, ja lienee jo aiheuttanut rolmasti ihastusta ja kauhistusta suomalaisissa. Aiemmin Königiltä on suomennettu AIDS-tukikehysten jakeuon Turvaseksisarjukset 1-4 (1989), Tappajakommi (1989), Lulhin ja yllimä (1991) ja Lysistrata (1992). Kaikki ovat olleet voimakkaasti homonormin sävyttämä, mutta Hopeameisselit on puhtaamin homokulttuurille tyyppistä, puhdasta itseironiaa ja hurjaa parodiaa.

Toisin kuin aiommat Like-kustantamat albumit, ei Hopeameisselit ole yhtenäinen sarjakuvromaanin (tai oikeastaan näytelmä, kuten Lysistrata) tai elokuvan, kuten "Kordomi"), vaan kokoelma yhdestä muutamaa sivun mittaisista strippeistä ja novelleista, oikeastaan sketseistä. Tämänkin muodon König hallitsee mestantilisesti.

Ralf König (s. 1960) on uuden sarjakuvan suurimpia mestareita ja nopeimmin eri kieliin käännettyjä tekijöitä. Suomessa käännookset ovat olleet kutakuinkin mainiosti onnistuneita. Lysistratan tulkittomia komähdyksiä lukuunottamatta (esim. "tunteen" ei ole yhtä kuin "tanti", vaan pikemminkin "hinti").

Hopeameisseleissä kääntäjä on hyvin tavoittanut sarjakuvan sävyt, terävän ja osuvan pilkan, itumaisuudet, katkeruudet, kätkeyn traagisuuden yms. vivahteet. Nimet on viisaasti jätetty saksalaisiksi, aivan vastaavia tyyppisiä ja paikkoja kun ei Suomesta juuri löytyisi (tosin Toni of Finland -viitaukset sisältävän elokuvan nimistö on turmaan suomennettu, eikä idea oikein toimi). Ainoana minuksena mainitsisin äänitehosteet, joita ei suomeksi mielestäni saa suljovasti käännettyksi tyylillä puhkupaljan sijoitettu "paukahdus" - vaikka se onkin Königin saksalaisesta sarjakuvakulttuurista omaksuma tapa.

Dik Browne
Harald Hirvoinen - hirmuisempi,
hirmuisin
suom. Asko Alanen
tekst. Asko Alanen
Semic 1992

Aluperin Dik Brownesta ja Haraldista kertova äittäkirja on ilmestynyt jo 1985. Sen on kirjoittanut ja koonnut Brian Walker. Asko Alanen on toimittanut suomenkielisen laitoksen.

Hän olisi voinut saattaa sitä hieman ajan tasalle - edes sen verran, että Dik Brownen muuttaman vuoden takainen kuolema olisi mainittu itse tekstissä. Nykyisin Haraldista on vastuussa Dikin poika Chris, jolla oli siinä suuri osuus jo isänsä eläessä.

Vuonna 1973 syntynyt Harald Hirvoinen oli parhaita uusia sanomalehtisarjoja ennen Lassia ja Leeviä. Brownen piirrostyylillä oli sen verran persoonallinen, että sen erotti yhä tasapaisemmiksi käyvästä strippisarjoista. Vitseissäkin oli ytyä useammin kuin muissa. Eikä se vielääkään ole huonoimpia.

Harald levisi heti aluksi 200 lehteen. Nykyisin se ilmestyy vajaassa 2000 lehdessä ympäri maailmaa ja kuuluu kymmenen menestyneimmän joukkoon.

Kirja esittelee Dik Brownen henkilökuvaa ylen mairautuneen amerikkalainen tapa on. Silti tekstiosuudet antavat jonkinmoisen kuvan Brownen elämästä ja urasta.

Paljon ärsyttävämpiä ovat itse sarjakuvaa käsittelevät osuudet. Lapselliset leperrykset voisi ohittaa kokonaan, mutta ne vaikuttavat koko kirjan rakenteeseen.

Stripit on jaoteltu keinotekoisesti kuvailemaan eri henkilöitä ja teemoja. Siksi yhtä aihotta käsitteleviä vitsejä saa kerralla ylläannoksen. Kaikki päivälehtisarjat toistavat itseään väistämättä jonkin verran. Harald-kirjan jaottelu vain korostaa tuota toistoa.

Samalla katoaa sarjan sisäisen kehityksen kronologia. Eri-ikäiset stripit ovat sekaisin. Niiden copyright-merkinnät vuosilukuineen on säilytetty, joten tarkkasilmäinen lukija voi tehdä vertailuja. Epäjohdonmukaisesti strippien päiväykset on poistettu.

Parhaiden strippien ohella mielenkiintoisinta antaa ovat Dik Brownen eri tarkoituksiin tekemät kauniit piirrookset. Sanomalehtisarjojen kokoaminen näyttäväksi kirjoiksi taustoja valaisevin tekstein on oikein mukava ajatus, mutta sen voisi tehdä paljon paremminkin.

Harri Rämpötti

mah-tua jo tämän vuoden koosteen. Tokkopa he vuoden kuluessa katoavat minnekään.

Sarjakuvastimen toimittajat ovat toimineet kiitettävällä tavalla myös siinä, etteivät he ole kirjoittaneet Sarjakuvastimeen mitään sellittelevää esipuhetta tahi muuta katsausta suomalaisen sarjakuvan nykytilaan. Lyhyet ja ytimekkäät piirtäjäesittelyt riittävät hyvin. Niihin on saatu sopimaan tekijöiden tarkat syntymä-ajatkin. Muistakaa siis suosikkipiirtäjäanne onnittelevalla hänen merkkipäivänään!

Jukka Heiskanen

Max
Peter Pank
suom. Anu Partanen
tekst. Jari Rasi
Jalava 1993

sarjalleen nimeä. Kipeähkön tarinan perheessä syntyy tragedia, kun isä jää kiinni pikkupojan raiskausyrityksestä. Haapaniemen grafiikka saisi olla paikoin selkeämpää.

Viljo Pirinen tarjoaa kaksi tyyliilisesti hyvin orilaista sarjaa. "Grigor, Grinn ja helvetti" on näyttävä kauhukertomus ja Clive Barker. "Fiegmir Daffan huono yö" taas hauska tarina todella epäonnisen päähenkilön koettelemuksista. Molemmat ovat oivallisia pikkupaloja.

Tomi Riionheimo on Sarjakuvastimen piirtäjistä ainoa, joka tekee yhteistyötä käsikirjoittajien kanssa. Yhteistyö tuntuukin toimivan osapuolien välillä saumattomasti ja täysillä. Armoitetun naivistimme kuiva mutta ilmeikkäs viiva istuu herkkästi absurdeihin tarinoihin. "Rieku ja Raiku" naurattaa vieläkin ties kuinka monen lukukerran jälkeen.

Pentti Otsamo vaihtelee eri piirtämistekniikoita vaivattoman tuntuisesti sarjasta toiseen. Myös tarinapuoli sujuu moitteetta, karmivan hauskat ja hyvin rakennetut juonet kiertyvät mainioihin loppuvetoihin.

Albumin päättää Kati Kovács, jonka upeat, rennot sivellimen pyyhkäisyt kuvittavat arjesta polkaistua kauhua ja fantasiaa. Kaikki tarinoiden aspektit eivät avaudu satunnaiselle lukijalle, mutta sen on valmis antamaan anteeksi graafisen loistokkuuden edessä.

Kaikki antologian piirtäjät ovat paikkaansa puolustavia valintoja. En aio haikailla kenenkään pois jääneen/jätetyn perään. Otava aikoo nimittään tehdä kotimaisen sarjakuvan antologiasta jokavuotisen, mikä onkin erinomainen päätös. Kenties ensi vuoden antologiassa näemme osan niistä tekijöistä, joiden olisi pitänyt

Sarjakuvastin - uudet kotimaiset sarjat
toim. Harto Hänninen ja Petri Kempinen
Otava 1993

Kahdeksan nuoren sarjakuvapiirtäjän töitä esittelevä antologia Sarjakuvastin on suuren kustannustalon merkittävä kädenojennus kotimaisten sarjakuvien puoleen. Noin kaksi kolmasosaa albumin sarjoista on uusia, tätä kokoelmaa varten piirrettyjä. Loput ovat aikaisemmin ilmestyneet erinäisissä lehdissä. Alun perin piirtäjiä piti saada mukaan täysi tusina, mutta lopullinen valittujen määrä putosi kahdeksaan.

Sarjakuvastimesta ei ole periaatteessa muuta kuin hyvää sanottavaa. Mukaan otetut nuoret piirtäjät edustavat uutta suomalaista sarjakuvaa parhaasta päästä.

Joel Melasniemen "Heräteostos" on hyvin kerrottu ja vahva absurdeja elementtejä sisältävä kertomus. "3" on piirroksiltaan kankeampi, mutta tarinaltaan koskettava ja todentuntainen.

Jii Roikosen hassut piirrookset sopivat Jii Roikosen hassuihin juttuihin. "Evolution Overdosin" satiiri lyö vähän yli.

Irisz Simon on toinen Sarjakuvastimeen valituista naispiirtäjistä. "Seikkailu meren pohjassa" on hieno naivistinen tarina, "Ilse-Britt ja Kalervo" enemmän kuvitettu kertomus kuin sarjakuvaa ja "Lini" metka triangolidraama, jossa näkyvät ilmeiset Mark Beyer -vaikutteet.

Klaus Haapaniemi ei tapansa mukaan anna

Tekstiaaja on myös tavoitellut Königin alkuperäistä tekstiaustyyliä, tavoittaen puoli-huolimattoman vaivattomuuden, tosin lipsuen ehkä jo huolimattomuudenkin puolelle (paikoin kustannustomittajien olisi pitänyt huomata tekstausvirheet, joille tekstiaaja itse tulee äkkilä sokeaksi).

Hopeameisselit, alkuperäisnimeiltään Silvestertuntentball und andere Schwulomix, 1991 on Schwulomix 3 -albumin (1985) uusiversio. Joonas König on koonnut ja korjannut nykytyylinsä parhaiten soveltuvia vanhoja sarjojaan. Schwulomix (1980) ei saa enää riittää uusintapainatuslupaa, ja tässä Liken onkin hyvä jatkaa uudemmilla albumeilla, jotka ovat toinen loistavaa parodiaa.

König vie lukijansa homokulttuurin hurjimpiin ja hassuimpiin tilanteisiin yhtä pelottomasti, oli sitten kyse Toni Machosta tai alkuperäisen albumin niminovellista "Uuden vuoden transublieet". Sukupuolisesta suuntauksesta huolimatta on avartavaa tutustua Königin roolinvaloto leikkeliin ja kyseenalaistuksiin ("Stressiyö" tai "Krut"). König osoittaa tavallaan sen, miten samanlaisia me ihmiset ylipäänsä olemme, vaikka oisimme kuinka "erilaisia". Samalla eri tyyppisiä korostaessaan hän purkaa heterokulttuurissa eläviä perushomon kissejä. Homous ei ole yksi oimuoto, vaan vaihtaisia kirjo erilaisia, huomaamattomista hissukoista kaappihomoista räikeimpiin julkinntaroihin, ja samatkin ihmiset toteutuvat itseään eri tavoin eri yhteyksissä tai viitekehityksissä.

Mielenkiintoista on nähdä, miten albumi myy meillä. Jos se menestyy yhtä hyvin kuin edellisot Königit, on syytä kyseenalaistaa joko arvot homojen pienestä määrästä tai suomalaisten ennakkoluuloisuudesta seksuaalisia vähemmistöjä kohtaan. Molempi parempi!

Kalervo Pulkkinen

Siihen nähden, että punk mullisti muotimaailman ja oli muutenkin visuaalisesti näyttävä ilmiö, se on innostanut yllättävän harvoja sarjakuvantekijöitä. Jaime Hernandezin Rakkautta ja raketteja lienee tunnetuin esimerkki. Jalava on julkaissut kaikkien aikojen punkeimman sarjakuvan, espanjalaisen Maxin kymmenkunta vuotta sitten ilmestyneen Peter Pankin.

Se on räivöityn versio Peter Panista. Maxin Peter johtaa punkkarijoukkoa Kadotetut pojat (Panissa Kadonneet pojat). Heitä jahtaavat me-rirosivot ovat rokkareita eli fiittareita. Kadotetut pojat jahtaavat intiaanien sijasta hippejä ja mukana ovat myös Nympöjen saaren kyltymättömät asukkaat.

Max on mukailut vanhaa satua näppärästi. Alakulttuurit sopivat siihen mainiosti. Niiden tapojen kuvaus on rajua mutta osuvaa parodiaa. Punkit ja rokkarit ovat säälimättömän väkivaltaisia ja seksi suorasuksista.

Silti Max suhtautuu kliseisiin nostalgisen helästä. Kainoille, kasvattajille ja tosikoille Peter Pank aiheuttaa vatsarväänteitä, mutta muille siitä irtoaa riemua.

Max piirtää yksinkertaisella ja konstallemmattomalla viivalla ligne clairen hengessä. Mustavalkoisena tyyli olisi aneeminen. Se tarvitsee ehdottomasti tukeen värit. Siksi onkin suuri sääli, että värityksen on kamala. Alkuperäisetkään värit eivät ole loisteliaat, mutta huolimaton värierottelu turmelee niitä lisää.

Peter Pankille on ilmestynyt pari jatko-osaa, joissa sekä Maxin värin käyttö että piirroksen paranevat. tarinat eivät ole aivan yhtä rajuja, mutta hauskoja kumminkin. Toivottavasti häirikö-Peter löytää yleisönsä, että loputkin albumit saadaan suomeksi.

Harri Rämpötti